

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Powiatu w Gołdapi
z dnia .....2021r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2021-2026

Gołdap 2021r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Miejsce realizacji.	5
3. Adresaci programu.	5
4. Realizator programu.	5
5. Współrealizatorzy.	6
6. Źródła finansowania.	6
7. Założenia i cele programu.	6
Cel szczegółowy nr 1	7
Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.	7
Cel szczegółowy nr 2	8
Wzmacnianie aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych.....	8
Cel szczegółowy nr 3	9
Wzmacnianie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych	9
Cel szczegółowy nr 4	10
Wyrównywanie szans edukacyjnych.	10
8. Zakończenie.	11

1. Wprowadzenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej powiatu.

Przyjęcie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Program odnosi się do:

- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia
- rehabilitacji społecznej
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych

U podstaw opracowanego programu jest uznanie, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych wszystkim obywatelom bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

Realizacja programu przy ścisłej współpracy z samorządami na wszystkich szczeblach, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych wpłynie na widoczną poprawę życia tej grupy społeczeństwa.

Zgodnie z definicją słownikową niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do najczęstszych przyczyn powstania niepełnosprawności zaliczamy: wady wrodzone, choroby przewlekłe, wypadki, urazy, infekcje. Niepełnosprawność rozprzestrzenia się na wiele obszarów życia i powoduje niemożność pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

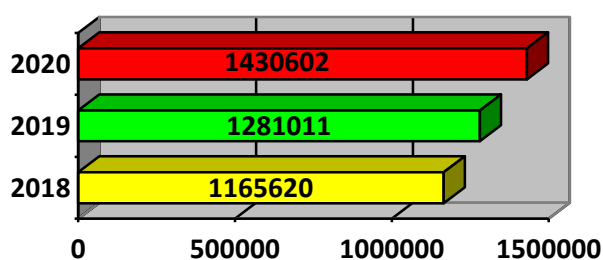
Informacje na temat skali niepełnosprawności w Polsce pochodzą przede wszystkim z badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny. Ostatnie pełne dane o rozmiarach niepełnosprawności pochodzą z narodowego spisu powszechnego, który został przeprowadzony w 2011 roku. Według powyższych informacji, liczba osób niepełnosprawnych w Polsce rosła do 2002 roku, a w 2011 wynosiła 4 697 000 osób, co stanowiło 12,3% całego społeczeństwa. Oznacza to, że co 7 Polak był osobą niepełnosprawną.

Przy ustalaniu wysokości środków PFRON dla Powiatu Gołdapskiego na realizację w 2020 roku zadań określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zastosowano algorytm, w którym przyjęto następujące dane:

- liczba dzieci w powiecie gołdapskim w wieku 0-14 lat (wg GUS)- 4. 428
- Wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0-14 lat w Polsce – 2,23%,
- Liczba osób w powiecie w wieku 15 lat i więcej (wg GUS) – 22.480
- Wskaźnik częstości niepełnosprawności w powiecie orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat – 10,10%

Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu, w powiecie gołdapskim, wg stanu na koniec listopada 2019 roku – 77 (dane GUS).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które są przeznaczane na rehabilitację zawodową i społeczną, między innymi na: zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych, barier architektonicznych. Wysokość środków PFRON w latach 2018-2020 obrazuje poniższy wykres:

Wysokość środków PFRON dla Powiatu Gołdapskiego. Źródło: Opracowanie własne PCPR.

W Powiecie Gołdapskim poza placówkami lecznictwa, niepełnosprawni mogą liczyć na pomoc takich instytucji jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie rehabilitacji społecznej, ośrodki pomocy społecznej które pomagają zaspokoić bytowe potrzeby mieszkańców w formie zasiłków ale także w postaci

świadczeń opiekuńczych, środowiskowy dom samopomocy i warsztat terapii zajęciowej dla 50 osób dorosłych. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi wspiera osoby niepełnosprawne poprzez zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej. Samorząd powiatowy w 2020 roku realizował programy skierowane do osób niepełnosprawnych m. in. asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, aktywny samorząd, a od 2021 roku również program opieka wytchnieniowa. Edukacja dzieci niepełnosprawnych odbywa się w Zespole Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Gołdapi oraz w klasach integracyjnych szkół podstawowych. Zespół placówek edukacyjno – wychowawczych posiada szeroką ofertę począwszy od specjalistycznego przedszkola po przysposobienie do nauki zawodu.

Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 ma na celu poprawienie warunków życia osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, w szczególności przez likwidowanie różnorodnych barier, wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych, a także zintegrowanie podmiotów działających na rzecz tego środowiska.

2. Miejsce realizacji.

Powiat Gołdapski – obejmujący swym zasięgiem gminy: wiejskie Dubeninki oraz Banie Mazurskie, miejsko – wiejską Gołdap.

3. Adresaci programu.

- osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz,
- kadra pomocy społecznej,
- administracja samorządowa,
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne.

4. Realizator programu.

Powiat Gołdapski we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Gołdapi.

5. Współrealizatorzy.

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Państwowy Inspektorat Sanitarny,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe,
- Zakłady opieki zdrowotnej,
- Szkoły,
- Ośrodki rehabilitacyjne,
- Wolontariusze.

Konsultanci:

- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

6. Źródła finansowania.

- Budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych
- Środki z Unii Europejskiej,
- Środki pozabudżetowe, w tym z krajowych i zagranicznych funduszy publicznych i prywatnych.

7. Założenia i cele programu.

Obniżenie sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych skutkuje zmniejszeniem zdolności do pełnienia ról społecznych na równi z osobami sprawnymi, dlatego tak ważne jest, aby kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych przyczyniały się do zredukowania lub likwidacji istniejących utrudnień i wiązały się z przystosowaniem pewnych obszarów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Głównym celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 jest wzmocnienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.

2. Wzmacnianie aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych
3. Wzmacnianie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
4. Wyrównanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy nr 1

Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych to niezwykle istotny element rehabilitacji. Często jednak bariery w postaci stereotypowego myślenia oraz trwająca przez wiele lat izolacja doprowadziły do minimalnego kontaktu społeczeństwa z osobami niepełnosprawnymi.

Ograniczenie sprawności w naszym społeczeństwie kojarzone jest jako odchylenie od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zakłopotania. Tymczasem to otoczenie wymaga dostosowania do potrzeb potencjału, tworzenia warunków do samorealizacji. Samo leczenie i rehabilitacja nie wystarcza. Problem leży bowiem nie po stronie niepełnosprawnych, lecz po stronie ludzi zdrowych, którzy muszą się zdecydować na wspólne z nimi rozwiązywanie problemów.

Zadania:

1. Inicjowanie działań informacyjno – edukacyjnych, kampanii mających na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie problematyki niepełnosprawności,
2. Organizowanie i promowanie imprez integracyjnych,
3. Podnoszenie jakości usług i kwalifikacji pracowników w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych,
4. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych,
5. Wspieranie i promowanie działań na rzecz rozwoju wczesnej rehabilitacji.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie świadomości i tolerancji osób zdrowych względem osób niepełnosprawnych,
2. Złamanie stereotypów dotyczących niepełnosprawności,
3. Podniesienie samooceny u osób niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy nr 2 ***Wzmacnianie aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych***

Osoby niepełnosprawne to grupa najslabsza socjalnie i marginalizowana w sensie społecznym. Jakość życia tej grupy w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, pomimo wielu lat działań polityki społecznej, nadal jest niesatysfakcjonująca. Aby wyrównać szanse osób niepełnosprawnych, polityka społeczna powinna uwzględniać ich specyficzną sytuację społeczno-ekonomiczną. W procedury subsydiowania wsparcia powinni zostać włączeni przedstawiciele tych środowisk. Zadania programowe należy skonkretyzować i monitorować przy jednoczesnym elastycznym doborze instrumentów ich realizacji. Procedury należy uprościć, by beneficjenci nie czekali miesiącami na środki, a ich przeznaczenie było jednoznaczne. Tu bardzo ważne jest zdanie środowisk osób niepełnosprawnych, gdyż nikt nie zna lepiej od nich ich potrzeb.

Zadania:

1. Inicjowanie działań zmierzających do usuwania przeszkód utrudniających uczestnictwo w życiu społecznym osób niepełnosprawnych.
2. Podejmowanie działań zwiększających dostęp do technologii informatycznej.
3. Systematyczne usuwanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w mieszkaniach osób niepełnosprawnych.
4. Przyznawanie uprawnionym podmiotom środków PFRON na sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych,
5. Zwrot kosztów zakupu środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych,
6. Przyznawanie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych,
7. Usprawnianie osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
8. Realizacja zadań i programów dofinansowanych ze środków PFRON oraz z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób niepełnosprawnych,

9. Dofinansowanie działalności warsztatu terapii zajęciowej.

Oczekiwane efekty:

1. Szybki i skuteczny dostęp do rehabilitacji, sprzętu rehabilitacyjnego,
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy nr 3

Wzmacnianie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Praca zawodowa jest jednym z najistotniejszych aspektów uczestnictwa niepełnosprawnych w życiu społecznym. Zapewnia ona niezależność finansową, wzmacnia poczucie własnej wartości, umożliwia kontakt z ludźmi i pełny udział w życiu społecznym.

Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Wynika to nie tylko z poziomu bezrobocia lecz także z przekonania, że tacy ludzie nie są w pełni wartościowymi pracownikami, gdyż mają ograniczoną sprawność fizyczną, niskie kwalifikacje. To wszystko sprawia, że niepełnosprawni są grupą szczególnej troski w dziedzinie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia.

Zadania:

1. Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy,
2. Informowanie pracodawców o prawnych możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
3. Wspieranie i promowanie samozatrudnienia osób niepełnosprawnych,
4. Wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w stażach, szkoleniach, kursach zawodowych i pracach interwencyjnych,
5. Wspieranie tworzenia miejsc pracy przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
6. Stworzenie możliwości osobom niepełnosprawnym do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w projektach i programach,
7. Wsparcie w utrzymaniu aktywności zawodowej przez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,

8. Udział osób niepełnosprawnych w programach realizowanych ze środków rządowych i Unii Europejskiej,
9. Motywowanie do tworzenia i wspierania działalności podmiotów ekonomii społecznej.

Oczekiwane efekty:

1. Skuteczniejsze zaspokojenie potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych,
2. Poprawa warunków życia,
3. Wzrost poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości,
4. Szerszy udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym powiatu.

Cel szczegółowy nr 4

Wyrównywanie szans edukacyjnych.

Dzieci niepełnosprawne, które uczą się w szkołach z pełnosprawnymi rówieśnikami, w większym stopniu rozwijają swoje społeczne i zawodowe umiejętności, które są potrzebne w codziennym życiu oraz na rynku pracy. Nauka w tej samej szkole jest nie tylko korzystna dla dzieci niepełnosprawnych, ale także dla ich pełnosprawnych kolegów. Pozwala im lepiej zrozumieć, że osoby z niepełnosprawnością mają prawo do pełnego uczestnictwa i równości w społeczeństwie.

Zadania:

1. Inicjowanie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych w placówkach oświatowych,
2. Tworzenie szkół i klas integracyjnych,
3. Podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi,
4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych i transportowych w placówkach oświatowych,
5. Popularyzacja modelu szkoły dostosowanej do potrzeb wszystkich dzieci.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie liczby dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczającej do szkół ogólnodostępnych,
2. Zwiększenie świadomości środowisk lokalnych w zakresie problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
3. Likwidacja barier psychologicznych i społecznych,
4. Zwiększenie szans na zdobycie wykształcenia przez osoby niepełnosprawne,
5. Zatrudnianie wykwalifikowanej kadry do pracy z osobami niepełnosprawnymi.

8. Zakończenie.

Program określa kierunkowy plan działania na lata 2021-2026. Realizacja tego programu przyniesie korzyści nie tylko osobom niepełnosprawnym, ale całej społeczności Powiatu Gołdapskiego. Gwarantem sukcesu powinna być zasada, że wszystkie działania będą podejmowane na zasadzie dialogu i współpracy z instytucjami i organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne.